UVEA MEDIKLINIK

DOBRÉ SPRÁVY

OČNÁ KLINIKA UVEA VÁM PRINÁŠA DOBRÉ SPRÁVY Z POSLEDNÉHO OBDOBIA. PREČÍTAJTE SI, ČO MÁME NOVÉ.

„COVIDový rok“

Rok od marca 2020 bol rokom neistoty, prehodnocovania priorít, inventúry hodnôt, rúcania zažitých vzorcov správania, zavádzaním nových opatrení, budovaním nových vzťahov medzi zamestnávateľom a zamestnancami, medzi zamestnancami navzájom. Nebol to jednoduchý rok, bolel, vyžadoval si nadhľad, disciplínu, koordináciu, zvýšenú komunikáciu, ochotu. Napriek všetkému to bol zároveň (chvalabohu) aj rok prežitia, rok pozitívnych zmien, ľudskej pomoci a nezištnosti a súdržnosti tiež. Som vďačný za to, že to môžem takto písať o nás – o všetkých zamestnancoch UVEA MEDIKLINIK, ktorým patrí veľká vďaka za to, že sme to spolu dokázali.

Viem, že ani vy ste to nemali ľahké a som rád, že sa náš profesionálny život znovu rozbieha, aj keď už asi nikdy nebude taký, na aký sme boli zvyknutí predtým. Aj keď s oneskorením, ale predsa, uzrel svetlo sveta májový Newsletter, ktorý je určený všetkým vám – oftalmológom v našom užšom, či širšom regióne. Dovoľte, aby sme vás touto formou oboznámili s novinkami či zmenami v našej práci.

Prajem príjemné čítanie.
MUDr. Rastislav Vida, primár UVEA MEDIKLINIK

ČINNOSŤ KLINIKY V OBDOBÍ COVID-19

Kontinuita - prvá vlna pandémie a s ňou súvisiace opatrenia postihli aj našu kliniku. V marci 2020 sme obmedzili poskytovanie zdravotnej starostlivosti na akútne prípady. V ďalších mesiacoch sme už postupne začali s uvoľňovaním opatrení a za prísnych hygienicko-bezpečnostných opatrení poskytovali starostlivosť v plnom rozsahu. Aktuálne poskytujeme zdravotnú starostlivosť v piatich ambulanciách a troch operačných sálach v rámci kliniky v Martine ako aj v spádových ambulanciách v Turčianskych Tepliciach, Liptovskom Mikuláši, Dolnom Kubíne. Našimi lekármi pomáhame zabezpečovať ambulantnú starostlivosť aj Oravskej poliklinike v Námestove. V Námestove sme zahájili rekonštrukciu priestorov a na jeseň tohto roku plánujeme spustenie prevádzky novej modernej ambulancie.

Výkon – od začiatku pandémie (apríl 2020 - apríl 2021) sme ambulantne vyšetrili viac ako 17 tisíc pacientov, vykonali viac ako 2 tisíc operácií v širokom spektre výkonov. Najväčšiu skupinu tvorili operácie zo zdravotných indikácií – operácie sivého zákalu viac než 1800 výkonov. Aj keď v porovnaní s kataraktami sú počty ostatných výkonov výrazne nižšie, každé číslo znamená konkrétneho pacienta s konkrétnym zdravotným problémom, neraz závažnejšieho rázu. Operáciu pars plana vitrektómie (PPV) sme vykonali 52-krát, najčastejšie pre problémy v makulárnej oblasti – pri epiretinálnych membránach, vitreomakulárnej trakcii či dierach makuly – ale operovali sme aj pacientov s hemoftalmom pri diabetickej retinopatii, či pacientov s odlúpenou sietnicou.

UVEA MEDIKLINIK

DOBRÉ SPRÁVY

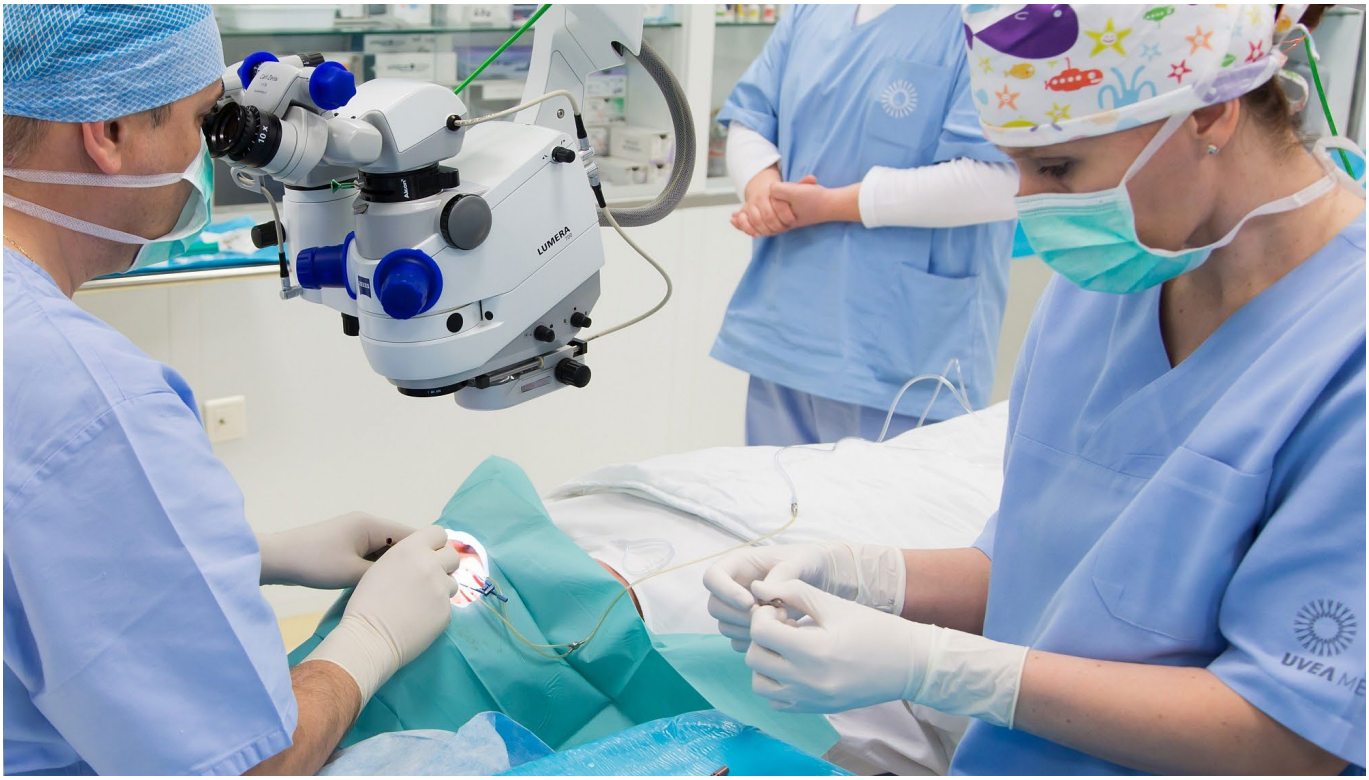

Kryoretinopexiu, resp. cyklokryoaplikáciu z dôvodu trhliny sietnice, z dôvodu progredujúceho nálezu diabetickej retinopatie napriek maximálnemu laserovému ošetreniu alebo z dôvodu sekundárneho neovaskulárneho glaukómu sme vykonali za dané obdobie 32-krát. Sme radi, že máme možnosť realizovať transplantácie rohovky pri rôznych typoch patológií rohovky. Celkovo sme spravili 24 keratoplastík (KPL), z čoho polovica bola perforujúca KPL, 6-krát predná lamelárna KPL (DALK) a 6-krát zadná lamelárna KPL (DMEK). Najčastejšou indikáciou na KPL bola pokročilá forma keratokonu a dystrofie rohovky. Operáciu strabizmu nielen u detí, ale v indikovaných prípadoch aj u dospelých pacientov sme uskutočnili 17-krát. Samostatnú kategóriu tvorili okuloplastické operácie s počtom viac než 190 a samozrejme, refrakčné laserové operácie.

Odbornosť a kvalita – systematicky sa venujeme výchove, vzdelávaniu a odbornému rozvoju lekárov. Dôkazom toho sú aj MUDr. Monika Fedorová a MUDr. Karolína Kapitánová, ktoré sa k nám pridali už po skončení školy. Postupne sa vypracovali na samostatne ordinujúce lekárky a v decembri 2020 získali atestáciu v odbore oftalmológia, k čomu im aj touto cestou gratulujeme. Už teraz napĺňajú svoje ďalšie ambície v smere k operačnej liečbe a špecializácii na vybrané okruhy oftalmológie. Podobne sa na atestáciu v našej klinike v súčasnosti pripravuje i viacero ďalších lekárov. Napriek odborným a finančným nárokom považujeme výchovu novej generácie lekárov za našu spoločenskú zodpovednosť.

V UVEA MEDIKLINIK si zakladáme na **osobnom rozvoji** a to nie len lekárov. Príkladom je aj príbeh Gabiky Bajanovej. Gabika nastúpila na kliniku pred siedmymi rokmi na pozíciu upratovačky. Jej záujem rásť a rozširovať si vzdelanie a podpora kolektívu ju previedli inšpiratívnou cestou. Dva roky po nástupe si svoje vzdelanie (pedagogický pracovník s maturitou) doplnila o výučný list sanitára, neskôr absolvovala nadstavbu strednej zdravotníckej školy s maturitou v odbore zdravotnícky asistent. V tomto období už na klinike pracovala ako zdravotná sestra. Ďalší rozvoj a štvorročné štúdium na vysokej škole ošetrovateľstva spečatila tento rok získaním bakalárskeho titulu. V súčasnosti už pracuje ako inštrumentárka na operačných sálach a smeruje k ďalšiemu vysokoškolskému vzdelaniu, čím je obrovskou inšpiráciou nie len pre svojich kolegov.

Nezaháľali sme ani v **autorskej odbornej činnosti**. Autorsky sme sa zúčastnili na celoslovenskom oftalmologickom webinári s 2 témami: Morbus Coats – chirurgická liečba – kazuistika (MUDr. Rastislav Vida) a Bioptika pri extrémne vysokej myopii (MUDr. Karolína Kapitánová). Tieto prednášky sú dostupné aj pre Vás. Nájdete ich v archíve webináru na stránke www.cow.sk v sekcii archív. Pre sprístupnenie archívu je potrebná bezplatná registrácia. Prednášku MUDr. Vidu nájdete v čase 1:55 – 2:10 a prednášku MUDr. Kapitánovej v čase 2:38-2:50.

Prednáška, ktorú prezentoval MUDr. Rastislav Vida, sa zaoberá prípadom pacienta s ochorením Morbus Coats, ktorého závažný očný nález sa podarilo v UVEA MEDIKLINIK významne zlepšiť. Našu kliniku pacient vyhľadal pre subjektívne zhoršovanie zraku na pravom oku, ochorenie sietnice mu dovtedy zistené nebolo. Ťažkosti v zmysle zhoršeného videnia u pacienta vznikli až v čase, keď sa očný nález skomplikoval vznikom sivého zákalu na postihnutom oku. Operáciou sivého zákalu a následne s adekvátnym odstupom času aj pars plana vitrektómiou s ošetrením sietnice sa videnie na pravom oku zlepšilo až na hodnotu 1.0. Pútavé video z druhej operácie je súčasťou prednášky a je z neho zrejmá závažnosť ochorenia, rovnako ako aj náročnosť samotného chirurgického zákroku. Obidve operácie prebehli bez komplikácií, realizoval ich MUDr. Rastislav Vida a pacient ostáva aj naďalej v jeho sledovaní na klinike v Martine. K príprave podkladov a samotnej prednášky prispela aj MUDr. Aneta Kňazúrová.

MUDr. Karolína Kapitánová prezentovala prípad mladého pacienta, tentokrát s extrémne vysokou krátkozrakosťou a dioptrickým rozdielom medzi obidvomi očami. Pre absolútnu závislosť na okuliaroch a neuspokojivé videnie napriek ich noseniu sa rozhodol vyhľadať možnosti riešenia jeho vysokej refrakčnej vady. Po opatrnom zvažovaní možných benefitov a rizík operácie sa MUDr. Jaroslav Nikel ako skúsený chirurg rozhodol pre implantáciu fakickej vnútroočnej šošovky, ktorou došlo k zníženiu dioptrií z približne – 23 na pravom oku na -4 dioptrie a z približne – 11 na ľavom oku až na takmer 0 dioptrií. Refrakcia horšieho, pravého oka, sa po druhej operácii – laserovom refrakčnom zákroku LASEK – taktiež dostala takmer na nulové hodnoty a pacient vidí

bez okuliarov pravým okom 0.9 a ľavým okom 1.0. Obidve operácie realizoval bez komplikácií MUDr. Jaroslav Nikel a pacient ostáva aj naďalej v jeho sledovaní v UVEA MEDIKLINIK.
Lekári našej kliniky sa pravidelnou účasťou na odborných podujatiach oftalmologickej verejnosti podieľajú na tvorbe ich kvalitného programu a zároveň prezentujú našu prácu medzi ostatnými oftalmológmi. Na jeseň pripravujeme ďalšie odborné príspevky napríklad na výročnom kongrese Slovenskej oftalmologickej spoločnosti. Ako klinika sme sa aj v tomto období zapojili do viacerých klinických štúdií – viac informácií o štúdiách „KODIAK" a „ZEISS" uvádzame v nižšie.

Bezpečnosť - s nástupom druhej vlny COVID-19 sme proaktívne zabezpečili pravidelné testovanie pre celý personál a všetkých prichádzajúcich pacientov a to tak, že priamo pri klinike v Martine sme zriadili pracovisko pre odbery a testovanie. Neskôr, keď MZSR iniciovalo vytváranie mobilných odberových miest (MOM), sme aj naše zabehnuté pracovisko ponúkli do tejto siete pre širšiu verejnosť. Dodržiavanie prísnych opatrení proti šíreniu COVID-19 a dôsledné testovanie nám pomohli pracovať bez širších výpadkov personálu, ale v prvom rade bezpečne pre našich pacientov. Prevádzku MOM sme ukončili k 30.3.2021, naďalej však pokračujeme v striktnom dodržiavaní protiepidemiologických štandardov a takmer celý personál je v súčasnosti zaočkovaný.

Prístrojové vybavenie - vysoký štandard prístrojového vybavenia kliniky sme v marci 2021 doplnili o novú fundus kameru VISUCAM 524 od spoločnosti ZEISS.

Oproti kamere VISUCAM 500, ktorú na klinike používame dávnejšie, má nový prístroj niekoľko vylepšení. Prináša namiesto 5 megapixelového snímača až 24 megapixelový. V praxi to znamená, že výsledné fotografie sú vďaka lepšiemu rozlíšeniu ostrejšie a majú krajšie detaily. Kvalitu snímku zvyšuje aj výkonnejšia xenónová žiarovka, ktorá svieti až o 30% jasnejšie ako na VISUCAM 500. Nový VISUCAM navyše beží na novšej verzii operačného systému Windows, výsledné reakcie a chod celého systému je tak rýchlejší a spoľahlivejší. Samozrejmosťou je aj nový monitor, ktorý má väčšiu uhlopriečku a lepšie rozlíšenie obrazovky.

Okrem štandardného prístrojového vybavenia disponujeme na klinike aj špecifickými prístrojmi, ktoré nám pomáhajú posúvať hranice diagnostiky a liečby ďalej. V ambulanciách disponujeme napríklad biometriou IOL Master 700, ktorá vypočíta aj tóricke šošovky + total keratometry (zadná + predná keratometria), OCT CIRRUS HD 5000 (vrátane angiografie). Nezaostávame ani v operačnej technike, tu okrem iného využívame navigačný systém Callisto Eye, excimerový laser (SCHWIND AMARIS 750S) či 2 femtosekundové lasery (VICTUS,ZEISS VisuMax)

ŠTÚDIA KODIAK (KSI-301 verzus aflibercept)

Sme veľmi radi, že sponzor vedeckej štúdie - firma Kodiak Sciences Inc. (USA) si vybrala naše pracovisko (po splnení náročných kritérií) do študijného tímu a teraz môžeme konštatovať, že u nás práve prebieha tretia fáza tejto multicentrickej, dvojito zaslepenej štúdie. Podstatou je klinické skúšanie novej intravitreálne aplikovanej molekuly s názvom KSI-301 v rámci prospektívnej štúdie, počas ktorej sa bude sledovať účinnosť a bezpečnosť KSI-301 molekuly v porovnaní s dnes štandardne používaným afliberceptom.

Obe molekuly patria do skupiny anti-VEGF liekov (inhibítory vaskulárneho endoteliálneho rastového faktora) a sú aplikované intravitreálne. Samotná štúdia je rozdelená na podtypy KS301P103 (BEACON) a KS301P104 (GLEAM). Do štúdie BEACON budú zaradení pacienti so zhoršením zraku ako sekundárnym prejavom doteraz neliečeného edému makuly, ktorý vznikol na podklade oklúzie sietnicovej vény (CRVO - central retinal vein occlusion, alebo BRVO – branch retinal vein occlusion). Trvanie štúdie je naplánované na 1 rok (presnejšie 52 týždňov). V štúdii GLEAM budú zas pacienti s doteraz neliečeným diabetickým edémom makuly. Trvanie tejto štúdie je naplánované na dva roky.

Oba podtypy majú rovnako prísne indikačné kritériá na zaradenie, tie najdôležitejšie sú:

1. lokálne kritériá (postihnuté oko)	**2. celkové kritériá**
edém makuly s centrálnou hrúbkou sietnice minimálne 320 um na OCT	kompenzovaný tlak krvi liečený / neliečený do 160/100 mmHg
vízus horší než 0,8 (20/25), ale lepší než 0,1 (20/320) na ETDRS optotype	u diabetikov hodnota HbA1C DCCT do 12,0%

Na našom pracovisku na tejto štúdii pracuje viaccčlenný zaškolený a certifikovaný tím pozostávajúci z lekárov - investigátorov - vykonávajúcich všetky oftalmologické vyšetrenia (plánované aj neplánované) vrátane zobrazovacích metód ako OCT, fluoresceínová angiografia či farebná fundus fotografia, lekárov, ktorí vykonávajú intravitreálne aplikácie, lekárov špeciálne vyškolených na čítanie s pacientom, zaškolených sestier zodpovedných za odber a spracovanie pacientovho biologického materiálu podľa vopred stanoveného harmonogramu a lekárnikov.

Veríme, že naša spolupráca dopomôže k potvrdeniu predpokladov novej, klinicky skúšanej molekuly KSI-301, pretože jej výrobcom uvádzanou vlastnosťou je dlhší intraokulárny polčas rozpadu a teda by mohla predstavovať značnú výhodu pre pacienta, nakoľko by sa mohol predĺžiť liečebný interval s predpokladanými porovnateľnými účinkami ako za použitia súčasného afliberceptu.

MUDr. Aneta Kňazúrová
Principal investigator: MUDr.Viola Lešková

ŠTÚDIA UVEA 839

Od januára 2021 bola naša klinika zaradená prostredníctvom firmy Carl Zeiss Meditec AG do európskej klinickej štúdie, ktorej cieľom je retrospektívne hodnotenie klinickej bezpečnosti a efektívnosti hydrofilnej akrylovej vnútroočnej šošovky AT Lisa tri 839. Do štúdie je zapojených 15 európskych klinických pracovísk a zahŕňa 388 subjektov. Hlavným cieľom tohto multicentrického skúšania je preukázať efektívnosť multifokálnej šošovky AT Lisa tri 839 vo vzťahu k monokulárnej korigovanej zrakovej ostrosti na diaľku, strednú vzdialenosť a do blízka, v časom horizonte 12 až 24 mesiacov po operačnom zákroku u pacientov so sivým zákalom. K ďalším aspektom efektívnosti multifokálnej šošovky patrí aj kontrastná citlivosť za fotopických a mezopických podmienok s oslnením a bez oslnenia.
Najdôležitejšími kritériami zaradenia pacientov do klinického skúšania je vek viac ako 45 rokov a anamnéza nekomplikovanej, vekom podmienenej katarakty s predoperačnou korigovanou zrakovou ostrosťou na diaľku 0.3 LogMAR (0.5 Decimal) alebo horšou. Štúdia bude prebiehať vzhľadom k aktuálnej epidemiologickej situácii do konca roka 2021.

MUDr. Monika Fedorová
Principal investigator: MUDr. Rastislav Vida

Na záver našich noviniek vám všetkým chceme dať do pozornosti dokumentárny film režiséra Pavla Barabáša, ktorý je fascinujúcim pohľadom na jeden z najhodnotnejších výkonov našich horolezcov v Himalájach. Keďže nás zaujímalo k akým patofyziologickým mechanizmom dochádza pri dlhšom pobyte vo vysokých nadmorských výškach, rozhodli sme sa spracovať túto tému a stručný abstrakt ponúkame aj pre vás.

OČI VO VÝŠKACH

Dokumentárny film Everest - Najťažšia cesta od Pavla Barabáša je príbeh Slovákov, ktorí sa v roku 1988 rozhodli vyliezť na Everest najťažšou juhozápadnou stenou alpským štýlom, teda vyliezť cestu na jeden záťah, bez pevných táborov, výškových nosičov, bez použitia fixných lán a kyslíka, teda s čo najľahšou výbavou. Počas cesty nahor ich ale zasiahla snehová búrka, ktorá cestu predĺžila a horolezci museli tak zostať v zóne smrti (nad 8000 mnm) dlhšie. Dezorientácia spolu s oslepnutím troch zo štyroch horolezcov spôsobila, že na vrchol vyliezol v mene všetkých iba jeden - Jozef Just. Následne sa pri spoločnom zostupe posledný krát vyčerpaní a dezorientovaní ozvali do vysielačiek 17. októbra 1988. Ich telá sa už nikdy nepodarilo nájsť. Tento dokument nás, okrem iného, inšpiroval k spracovaniu nasledujúceho oftalmologického pohľadu.

Keď chýba kyslík - nízka hladina kyslíka v atmosfére pri vysokohorskej turistike môže spôsobovať spazmy artérií, ktoré zásobujú zrakový kortex, čo môže viesť k prechodnej slepote. V niektorých prípadoch dochádza k intraretinálnym hemorágiám. Popisuje sa aj vznik mikroedému rohovky, ktorý spôsobuje rôzne stupne zahmleného videnia, najmä u pacientov po refrakčných operáciách. Ďalšou komplikáciou je edém mozgu pri vysokej nadmorskej výške, ktorý je závažným, život ohrozujúcim stavom. Je asociovaný s nízkou hladinou kyslíka, najmä pri výškach viac ako 4000 m.n.m. Edém spôsobuje tlak na okcipitálny lalok, kde sa nachádza zrakové centrum, s následnou pomalou progresívnou slepotou. Hlavné symptómy edému mozgu zahŕňajú bolesti hlavy nereagujúce na hydratáciu a analgetiká, nauzea, vracanie, ataxia, zmeny správania a vedomia, apatia až kóma a smrť. Hlavnou liečbou je zostup do nižšej nadmorskej výšky. Podanie kyslíka. Ak je pacient pri vedomí, môže sa perorálne podať acetazolamid 250mg a dexametazón 8mg. V bezvedomí podanie dexametazónu 8-10mg i.v. alebo i.m.

MUDr. Andrea Rezníčková

ROZDIEL JE VIDIEŤ. ROZDIEL JE UVEA.

UVEA MEDIKLINIK

ZELENÁ 1A, 036 01 MARTIN
043 / 401 2600
WWW.UVEA.SK